

Gedeputeerde Staten

Provinciale Staten van Zeeland

T.a.v. de voorzitter

onderwerp
toekenning JTF-subsidie voor
vergroening industrie

kenmerk
20038121

behandeld door
Arendo Schipper

verzonden

Middelburg, 1 december 2020

Geachte voorzitter,

Vorige week donderdag 26 november 2020 heeft de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK) naar buiten gebracht dat zij middelen vanuit het Europese Just Transition Fund (JTF) heeft toegekend aan o.a. Zeeland. Met deze brief informeren wij u over de achtergronden van dit besluit.

Just Transition Fund

De Europese Commissie heeft, als één van de onderdelen van de Green Deal, een fonds beschikbaar gesteld voor de omschakeling van de economische structuur van fossiel naar niet-fossiel, het Just Transition Fund (JTF). Met dit fonds wordt beoogd om de gevolgen te helpen ondersteunen van de overgang van de huidige economie met gebruik van fossiele brandstoffen naar een klimaatneutrale economie.

Op de website van de Europese Commissie (EC) staat de volgende omschrijving:

"Het fonds zal de economische diversificatie en transitie van bepaalde gebieden ondersteunen. De steun is bestemd voor productieve investeringen in kleine en middelgrote bedrijven, het opzetten van nieuwe bedrijven, onderzoek en innovatie, milieuhervestel, schone energie, bij- en omscholing van werknemers, programma's voor hulp bij het zoeken van een baan en actieve inclusie van werkzoekenden, evenals voor de transformatie van bestaande koolstofintensieve installaties wanneer dat leidt tot substantiële emissiereducties en bescherming van arbeidsplaatsen.

...

In de territoriale plannen voor een rechtvaardige transitie moeten de EU-landen bepalen welke gebieden en sectoren in aanmerking komen voor financiering uit het Fonds voor een rechtvaardige transitie. Het bepalen van deze gebieden gebeurt in samenspraak met de Commissie, mede op grond van de analyse in het kader van het Europees semester en met name van het voorstel van de Commissie voor prioritaire regio's en sectoren die in aanmerking komen voor financiering, zoals beschreven in **Bijlage D** van de **landenverslagen van het Europees Semester van 2020**. De goedkeuring van de plannen door de Commissie zal de deur openen naar specifieke financiering, niet alleen uit het Fonds voor een rechtvaardige transitie, maar ook via de specifieke regeling voor een rechtvaardige transitie in het kader van InvestEU en de leenfaciliteit voor de overheidssector. De plannen zullen worden gevoegd bij de programma's van het cohesiebeleid die steun uit het Fonds voor een rechtvaardige transitie omvatten, en zullen door de Commissie samen met deze programma's worden aangenomen."

bron: Financieringsbronnen voor een rechtvaardige transitie | Europese Commissie (europa.eu)

In de hierboven genoemde Bijlage D zijn de (corop-)gebieden in Nederland benoemd, die volgens de EC het meest in aanmerking komen voor een bijdrage vanuit JTF:

"De voornaamste gebieden met emissie-intensieve industrieën in Nederland zijn Delfzijl/Eemshaven in de provincie Groningen, het Noordzeekanaal (Amsterdam/IJmond), Rotterdam en West-Noord-Brabant, Zeeuws-Vlaanderen en andere zones in Zeeland, en Zuid-Limburg. Deze gebieden staan voor belangrijke uitdagingen om de broeikasgasemissies terug te dringen, met inachtneming van de nationale emissiereductiedoelen voor 2030 en 2050, waaronder de omschakeling naar energie uit hernieuwbare bronnen."

bron: EC - landenverslag 2020 Nederland

Uit de beschrijving blijkt verder dat provincie Groningen, althans in de ogen van de EC, het meest in aanmerking komt voor een bijdrage vanuit JTF.

Voor Zeeland is duidelijk dat hiermee het Nederlandse deel van het North Sea Port-district bedoeld wordt, het havengebied is immers het gebied waar de grote energieverbruikers gevestigd zijn.

Verdeelvoorstel EZK

Ter voorbereiding van het territoriale plan van lidstaat Nederland zijn er (ambtelijk) meerdere verdeelvoorstellen uitgewerkt, waarbij de toekenning voor Zeeland steeds varieerde. In een variant zouden alle middelen naar Groningen gaan, in een volgende variant werd het voor Nederland beschikbare budget rekenkundig verdeeld over de betreffende corop-gebieden.

Uiteindelijk heeft de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK) op 25 november 2020 het verdeelvoorstel besproken met de bestuurlijk vertegenwoordigers van de vier landsdelen in Nederland. Voor Zuid heeft dhr. Bovens, commissaris van de Koning in Limburg, aan dit overleg deelgenomen. Ambtelijk werd hij bijgestaan door dhr. Ten Dolle (Gido) van provincie Noord-Brabant. Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er continu overleg gevoerd in de voorbereiding naar het bestuurlijk overleg.

Tijdens het overleg is, behalve over JTF, ook gesproken over het Operationeel Programma en REACT EU.

Het uiteindelijke (landelijk) verdeelvoorstel voor JTF van de staatssecretaris gaf het volgende beeld:

Landsdeel (NUTS1)	Provincie (NUTS2)	COROP (NUTS3)	Bedrag in mln. EUR
Noord-Nederland	Groningen*	Overig Groningen	€ 110
		Oost-Groningen	€ 110
		Delfzijl en Omgeving	€ 110
West-Nederland	Noord-Holland	IJmond	€ 58,5
	Zuid-Holland	Rijnmond	€ 58,5
Zuid-Nederland	Noord-Brabant	West Noord-Brabant	€ 58,5
	Zeeland	Zeeuws-Vlaanderen	€ 58,5
	Limburg	Zuid-Limburg	€ 58,5
Totaal			€ 623

Met dit voorstel is de stas om politieke redenen (het Kabinet hechtte aan de uitvoering van de moties Mulder/Dik-Faber en Segers/Heerma om 53% van de middelen toe te kennen aan Noord-Nederland en druk vanuit de coalitiepartijen) afgeweken van een eerste technisch verdeelvoorstel, waarbij alle corop-gebieden eenzelfde bedrag toegewezen zouden krijgen. Om diezelfde politieke redenen was er ook geen onderhandelingsruimte voor de stas, ondanks dat gesproken werd over een verdeelvoorstel.

De vertegenwoordiger van landsdeel Zuid heeft tijdens het overleg met de staatssecretaris gevraagd om een midterm-review die kan leiden tot een herallocatie van middelen tussen de aangewezen regio's (COROP-gebieden). De staatssecretaris heeft hieraan haar medewerking toegezegd.

In de aanloop naar het territoriaal plan hebben de drie provincies in landsdeel Zuid een gezamenlijk position paper opgesteld en verspreid. Enkele grote bedrijven, North Sea Port en Smart Delta Resources (SDR) in Zeeland hebben dit position paper actief gesteund.

Het territoriale JTF-plan van lidstaat Nederland zal door de Europese Commissie vastgesteld moeten worden.

Zeeland

Voor de drie EU-programma's JTF, OP Zuid en REACT EU is het beeld als volgt:

programma	Zuid-Nederland	Zeeland
JTF	€ 175,5 mln.	€ 58,5 mln.
OP Zuid	€ 109 mln.	€ 18,2 mln.
REACT EU	€ 49,5 mln.	€ 8 mln.
<i>totaal</i>	<i>334 mln.</i>	<i>€ 84,7 mln.</i>

Vooruitlopend op het JTF-besluit van de EC is de uitwerking van het JTF-plan al ter hand genomen in samenwerking met de partners in landsdeel Zuid en, voor zover nodig, met EZK. Met de betrokken stakeholders (waaronder Zeeuwse bedrijven, ENZuid, NSP, SDR) zal uiteraard ook afgestemd worden. Uiteindelijk is het de bedoeling dat er van de bedrijven en/of consortia met bedrijven/maatschappelijke organisaties kwalitatief goede en concrete projecten ingediend gaan worden.

Gegeven de context van het verdeelvoorstel van de stas EZK is het raadzaam om met EZK in gesprek te gaan over de besteding van de JTF-middelen in een groter gebied dan alleen het benoemde corop-gebied Zeeuws-Vlaanderen. De opgaven die met deze transitie verband houden spelen immers in een groter gebied dan alleen Zeeuws-Vlaanderen.

V.w.b. de landsdelige samenwerking is hiermee aangesloten op de bestaande samenwerking en voorbereiding van het OP Zuid en REACT EU.

De voorbereidingen voor deze laatstgenoemde programma's zijn in volle gang.

Wij hopen u hiermee over de toekenning van het JTF-budget aan Zeeland voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris